

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVICAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 320

GENE PO POŠTI:

za celo leto K 144.—
za pol leta K 72.—

GENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36.—
za en mesec K 12.—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10.— DELAVSKI LIST POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

Za socialno načelo v ustavi.

Predlog poslancev Ljudske stranke.

V dobi, ko je kulturni boj po vseh naprednih, demokratično vladanih deželah premagano stališče, v dobi, ko si človeštvo gradi nov družabni red na temelju socialno-gospodarskih načel, se v naši konstituenti razpravlja ustavni načrt, ki naj uzakoni nasilje nad verskim prepričanjem velikega dela prebivalstva, ki pa o socialnogospodarskih vprašanjih, ki so danes najvažnejša, ne prinaša niti sledi. Tak ustavni načrt je mogla izdelati le politično strankarska klika, ki ne misli na ničesar drugega, nego na ohranitev režima in svojih stanovskih kapitalističnih privilegijev, katere ji ta režim jamči. Nad to kliko bi bilo škoda izgubljati vsako besedo. Žalostno pa je, da se tudi med opozicijskimi strankami ni našlo dovolj razumevanja za zahteve časa in dobrobit države. Pa dočim moremo ostale klube pri tem nehanju še kakorkoli razumeti, pa ne najdemo opravičbe za socialiste, ki se niso hoteli podvreči trudu ali niso imeli poguma, da v smislu svojega programa izdelajo primerne socialnogospodarske predloge za izpremembo vladnega ustavnega načrta. Pač pa so se z vso zagritostjo zavzeli za reakcionarne nasilne določbe proti katoliški cerkvi, proti katerim se je nekoč slavno borila socialna demokracija v Nemčiji. Sodbo nad takim obnašanjem jugoslovanskih socialistov v velikih dneh, ko se zidajo temelji države, prepuščamo celokupnemu jugoslovanskemu delavstvu brez različnih mišljenj.

Samo ena skupina v konstituenti se je pokazala na višku umevanja časovnega duha in ljudskih potreb in je prvi jugoslovanski ustavotvorni skupščini pred zgodovino prihranila sramotni očitek, da sploh ni imela moči, ki bi se zavedali njene naloge. To je Jugoslovanski klub, poslanec Ljudske stranke, ki je edini predložil vestno izdelan načrt za socialno-gospodarske določbe v ustavi, ki naj ščitijo kmeta, delavca in rokodelca. Njegov predlog govori jasno dovolj sam ob sebi in ga v naslednjem priobčujemo v celoti. Predlog zahteva, naj se v ustavo uvrsti naslednji III. oddelek:

SOCIALNO-GOSPODARSKE PRAVICE.

Člen 1. Gospodarsko življenje se mora urediti po načelih pravičnosti v tem smislu, da se vsem zagotovi obstanek, vreden človeka. V teh mejah je zagotovljena gospodarska svoboda posameznika.

Čl. 2. Ouderstvo je kaznjivo.

Za odpravo militarizma.

Jugoslovanski klub je poleg drugih izpreminjavalnih predlogov k ustavi, vložil tudi naslednji predlog: Ker smo za to, da se ustanovi mednarodno razsodišče, ki naj razsoja v sporih med narodi in državami, in ker so stroški za stojičo vojno tako ogromni, da spravljajo v nevarnost ves kulturni in gospodarski napredek, predlagajo poslanci Jugoslovanskega kluba, da se sprejme v ustavo naslednji X. oddelek: Vojska. Čl. 81. Uvede se ljudska vojska

Čl. 3. Lastnina je zjamčena. Lastnina nalaga dolžnosti in se ne sme uporabljati proti interesom družbe. Vsečina, obseg in omejitve zasebne lastnine se določijo z zakonom. Država more razlastiti lastnino pokrajin, okrajev, občin in dobrodelnih ustanov samo proti odškodnini. Fevdno razmerje se odpravi.

Čl. 4. Obdelovanje zemlje in izkoriščanje naravnih zakladov je dolžnost lastnikov nasproti družbi.

Čl. 5. Produktivna podjetja se morejo izpremeniti, ako to zahtevajo socialne potrebe in kakor to določajo posebni zakoni, v skupno lastnino. Nositelji te skupne lastnine morejo biti zadruga, občine, okraji, pokrajine in država.

Čl. 6. Kmetijsko pravo zjamčuje posejdelcu dom, minimum potrebne zemlje, živine in nepremičnin ter zavarovanje za slučaj starosti in onemoglosti.

Čl. 7. Zadruga, ki ne delajo za obogatitve posameznikov, ščiti zakon in jih podpira javna uprava.

Čl. 8. Delovna moč je pod posebnim varstvom zakona. Država bo uvedla enotno delavno pravo.

Čl. 9. Zjamčuje se svoboda združevanja v svrhu zaštite in pospeševanja delavnih in gospodarskih razmer posameznika v vsakem stanu.

Čl. 10. Kdor je kot nameščenec ali delavec v službenem ali delavnem razmerju, more svobodno izvrševati državljanske pravice. Imeti mora čas za izvrševanje poverjenih mu javnih in častnih služb.

Čl. 11. Delavsko pravo zjamčuje delavcu stanovanje, minimum obstanka v plači, zavarovanje za slučaj starosti in onemoglosti.

Čl. 12. Z zakonom se določi, v katerih podjetjih, v koliki meri in na kakšen način se delavstvo vdeležuje čistega dobička in uprave podjetja.

Čl. 13. Samostojnost malega kmeta in malega obrtnika ščiti zakon in podpira javna uprava. Posebno varstvo vživajo rokodelci na deželi.

Čl. 14. Prirastek na vrednosti zemljišča, ki je nastal brez dela in brez vlaganja kapitala, se mora obrniti v splošni blagor.

To so socialno-gospodarske zahteve Jugoslovanskega kluba. Ves družabni in gospodarski razvoj sveta gre v tem pravcu. Zato se bodo te zahteve uresničile, naj jih že v sedanjih konstituenti zadene kakoršnakoli usoda.

(milica). Za prehodno dobo se zmanjša stojiča vojska na potreben minimum.

Gotovo bo vse delavno ljudstvo, ki mora nositi domalega vsa bremena militarizma, iz celega srca pozdravilo to zahtevo Jugoslovanskega kluba. Socialni demokrati za tak predlog niso imeli poguma, dasi so po svojem programu in po svojih besedah prvi antimilitaristi.

Rosenberg J., Berg H., Hallbärth W., V. Freund, Brata Scherbaum, Dr. Franz, J. Šošarič in drugi. In naj ga pri tem nič ne moti, čeravno so ti večinoma vsi »demokratskega mišljenja«.

Kancelarparagraf i pade u vodo?

Kakor smo včeraj poročali, so vladne stranke predložile kancelarparagraf, ki naj bi duhovnika v cerkvi podredil beričem. Pravzaprav so na tej sramoti vdeleženi le prečanski demokrati, ker potek stvari kaže, da se Srbom vobče ta protikatoliška gonja studi. Ko je dr. Korošec včeraj pred sejo ustavnega odbora radikalcem, zemljoradnikom in muslimanom pojasnil pomen kancelarparagrafa, so ti klubi soglasno sklenili, da se glasovanje o tem členu ne vrši dotlej, dokler se o njem klubi ne sporazumejo. Predlog, ki ga je nato v tem zmislu stavil v ustav. odboru posl. Ljuba Jovanović, je bil sprejet.

Št. 11. „NOVI ČAS“

„Črno-rumena knjiga socialdemokracije“.

(Izvirno poročilo.)

Dunaj, 22. febr.

Te dni je pričela na Dunaju konferenca socialnodemokratskih delegatov iz raznih držav. Namen te konference je, osnovati novo socialdemokratsko internacionalo, ki jo je Ljennin nazval za »poltretjo internacionalo«. Ko se je tedaj začela na Dunaju snovati ta poltretja internacionala, pri kateri slovenski proletarijat zastopa Etbin Kristan, so se čez noč pojavili po vseh dunajskih prometnih krajih veliki črno-rumeni lepaki, ki naznanjajo, da je izšla: »Črno-rumena knjiga socialdemokracije«.

V tej zanimivi knjigi so objavljeni razni dokumenti in članki iz socialdemokratskih glasil, posebno iz znane židovske »Arbeiterzeitung«. Na podlagi teh v knjigi

objavljenih socialdemokratskih člankov in izjav je dokazano, kako je socialdemokracija med vojsko delala v škodo delavstva, kako je agitirala za vojsko, za kar so socialdemokratski voditelji vlekli mastne nagrade.

Razumljivo je, da je ta »črno-rumena knjiga socialdemokracije« socialdemokratom silno neprijetna. Zato so z največjo naglico nabrali ljudi, ki so trgali plakate. Voditelji pa so pokupili skoro celo izdajo »Črno-rumene knjige socialdemokracije«.

Pravijo, da so voditelji v ta namen prispevali precejšnje svote. Ali je Etbin Kristan tudi kaj prispeval, ne vemo. Lahko je mu je bilo prispevati znaten znesek v zdravilni dolarski valuti.

Socialdemokracija pod varstvom vladnih organov in trboveljske družbe.

Trbovlje. V nedeljo 13. t. m. so orožniki odvedli znanega tajnika komunistične stranke Hlebca, baje raditika, ker nima tuje domovinske pravice. Govori se pa med delavstvom, da radi nekkih lepakov, v katerih je stranka pozivala pristaje, da naj bojkotirajo soc. demokratska podjetja. Splošno mnenje delavstva je, da je aretacijo povzročilo vodstvo soc. demokratov. V torek 15. t. m. sta bila zopet odvadena dva »odlična« zaupnika komunistov, namreč Robert Rinaldo in Franc Princ, tudi radi napovedanega bojkota. — Komunistični zaupniki so bili po večini pre-

stavljani od enega obrata k drugemu od strani premog. družbe — najbrž vsled tega, da ne morejo toliko priti v dotik z delavci, ali pa mogoče tudi radi tega, ker delavci že preveč vedo, koliko družba v tem ali onem obratu producira. Na ta način hoče družba malo štre-no zmešati. Tako poročilo iz Trbovelj. Razvidno je iz tega: 1. da sedanji demokratsko-kapitalistični vladni aparat podpira socialdemokrate in 2. da trboveljska premogovna družba dela na to, da se socialni demokrati obdrže. Delavci naj si napravijo sami svojo sodbo.

Med socialisti.

Med sarajevskim Šmitranovim »Zvonom« in novoustanovljenim belgrajskim »Socialistom« se vrši ljuta borba. »Zvon« je očitalo centrumaškim sodrugom okoli »Socialista«, da so prejeli denar za ustanovitev svojega dnevnika v znesku 200.000 dinarjev na garancijo nekega belgrajskega kapitalističnega konzorcija, in sicer dobili pod pogojem, da pobijajo komuniste. »Socialist« je to trditev zavrnil, češ da so dobili denar na osebni kredit. Da se pa primerno oddolži sarajevskim sodrugom, je pa napadel Šmitrana in mu očital, da je hotel zastupiti neko osebo, ki mu je nekoč bila blizu. Opsoval ga je s »časnikarskim apasem« in izsiljevalcem. Šmitran je nato odgovoril z izjavo v »Zvonu«, da je proti »Socialistu« vložil tožbo, a »Zvon« ponavlja svoj očitek »Socialistu« in pravi, da kakor so svoj čas tisti, ki stoje za njim, prejeli denar od Ljennina proti jugoslovanski buržuaziji, tako so sedaj prejeli denar od iste buržuazije, da se bore proti Ljenninu. Na kakšen način se žive socialistični advokati? Tako, da branijo buržujske zločince. Tako je Živko Topalović pred sodiščem zastopal in branil dokazanega oderuha in mnogokratnega milijonarja Kočo Popovića ter izdajalca generala Vešovića. — Grdo se pripravajo v socialistični hiši in lepe stvari si očitajo ljudje, ki se poznajo.

bilo izvoljenih 20 mož in 5 žensk. — V ponedeljek je zopet predavanje v Domu ob 8 uri osmi urli.

+ Zmaga komunistov v delavski zbornici v Rimu. 21. tm. se je vršila seja vrhov. sveta delavske zbornice v Rimu, na kateri so razpravljali o smernicah, ki naj jih zastopajo delegati zbornice na kongresu Glavne delavne zveze v Livornu. Z večino 70 glasov, ki so jo tvorili anarhisti in komunisti, je bil proti glasovom socialistov sprejet naslednji dnevni red: Vrhovni svet delavske zbornice v Rimu ugotavlja, da morajo njeni zastopniki na zvezinem kongresu vztrajati na teh-le načelih: 1. odpovedati se je treba sedanjim smernicam Glavne delavne zveze; 2. odstopiti od amsterdamske (druge) internacionalne in pristopiti (tretji) moskovski; 3. pretrgati zveze s socialistično stranko; 4. ustanoviti tovarniške svete in odbore; 5. izpremeniti strokovne organizacije v industrijske sindikate; 6. ne vlagati in ne zahtevati več zakonskih načrtov, marveč »poučiti« proletarijat, da more doseči svoje zahteve le potom sindikalnega boja; 7. pripravljati se z vsemi sredstvi na uresničitev komunistične vlade in poučiti proletarijat, da se more socialno vprašanje rešiti le izven kapitalističnega sistema; 8. izpremeniti pravila zvezne zbornice tako, da morejo mase svoje zastopnike v kongrese, v občinske svete in v vrhovne svete zbornice imenovati neposredno. — Iz tega se vidi, da imajo prevratne sile v Italiji še znatno moč.

Politični dogodki.

+ Svoboda tiska. Ustavni odbor je v seji 23. t. m. sprejel čl. 14., ki govori o tisku. Člen se glasi: Tisk je svoboden v mejah zakona. Cenzura se more vršiti le začasa vojske ali splošne mobilizacije. Izdajanje lista se more prepovedati le, če napada vladarja, vladarsko hišo ali zastopnike tujih držav ali če poziva narod na nasilni prevrat. Prestopke sodi vedno sodišče. Ta člen so kritizirali vsi opozicijski klubi, proti njemu pa so glasovali le Jugoslovanski in Narodni klub ter republikanci.

+ Iz Trbiča. V ponedeljek je bilo v društvu predavanje o starem ruskem revolucionarju Kropatkinu in njegovi smrti. — Po predavanju je bil občni zbor krajevnega odbora S. L. S. za Trbič. Iz poročila načelstva je bilo slišati, da je imel odbor 17 sej, priredil 4 velike shode in en zaupni shod za cel sodni okraj. Odposlal je tekom poslovne dobe razne predloge in proteste na merodajna oblastva in tajništvo stranke v Ljubljani. Protestiral je v zadnji seji proti ukinjenju ženske volivne pravice in proti vzgoji mladine v brezverskem sokolskem duhu. Jugoslovanskemu klubu je izrekel zaupnico. — V krajevni odbor je

Dnevni dogodki.

— Pomanjkanje zaslužka v Ameriki. Ministrstvo socialne politike sviri najresneje vsakogar pred izseljenjem, bodisi v Severno, bodisi v Južno Ameriko, ker soglašajo vsa poročila o gospodarskih razmerah v Ameriki v tem, da je možnost zaslužka v Ameriki padla na minimum in da čaka vsakogar, ki se danes izseli v Ameriko brez večjega lastnega premoženja, beda in siromaštvo.

— Zaščita najemnikov na Italijanskem. Italijanski parlament obravnava tačas zakonski načrt o najemninah. Socialistični klub je sklenil, do skrajnih mej braniti najemnike pred izkoriščanjem po hišnih gospodarjih ter je za ta boj sestavil posebno komisijo. V tem boju pa, kakor poročajo iz Rima »Eri Nuovi«, socialisti ne bodo osamljeni, marveč bodo imeli za seboj mnogoštevilne poslance ljudske stranke in drugih demokratičnih skupin, ki so istotako pripravljeni na najtrudovnejši boj za zaščito najemnikov. Danes je že gotovo, da se zakon, kakor ga je odobril senat, izpremeni v korist najemnikov. —

Stanovanjsko vprašanje.

Maribor, 23. febr.

Veliko se govori in piše, kako rešiti stanovanjsko vprašanje, kako omiliti bedo. Najboljši pripomoček bi seveda bil, da bi se pričelo z zidavo novih hiš. A to stane danes še precej denarja. Seve banke in razni veletrgovci, izvozniki itd. bi to že lahko storili, ko imajo milijonske dobičke. Pa ravno ti tega ne store. — Mariborska eskomptna banka n. pr. si je elegantno prenaradila in povečala svoje prostore, ki jih ima v hiši g. Grubitscha. Vse to je stalo okrog ali celo nad 1 milijon. Ali bi si potem banka ne mogla postaviti lastnega poslopija? Par vojnih dobičkarjev nemških in slovenskih, si je kupilo hiše, ki so stale po več milijonov. Mnogo je zopet takšnih, ki imajo prenapolnjene blagajne, a hiš zidati nečejo, ker jim to premalo dobička prinaša, ljudski blagor pa jim je deveta briga. Naj se g. poverjenik za soc. skrbstvo tudi malo za Maribor pobriga in prisili tukajšnje denarne mogotece in banke, da naj zidajo hiše, tako Maribor. eskompt. banka,

Ljubljanska vlada je pa pravkar izročila najomnike gospodarjem na milost ali nemilost.

— Glavno tobakarno v Trzinu, katero je imel dosedaj g. Rihard Malič, je dobil invalid Markič. Glavna trafika bo na trgu v hiši g. Deu-a, Markič bo začasno prodajal v trgovini g. Skofic. — Razpisana je tudi trafika g. Zurl.

— Za grižo je lansko leto umrlo v vseh bolnišnicah Slovenije 162 oseb.

— Za pljučno jetiko je v bolnišnicah Slovenije leta 1920. umrlo 201 oseba. Jetika se silno razširja.

— Statistika bolnikov. V vseh javnih in zasebnih bolnišnicah Slovenije je bilo leta 1920. vsega skupaj 30.924 oseb. Od raznih bolezni je umrlo: na kozah 26, za trebušnim tifusom 11, za sifilitiko 4, za kostno jetiko 14 in za rakom 82 oseb.

— Garje so v Sloveniji silno razširjene. Okužene so cele rodline. Zdravljenje v bolnišnicah je čistočeno, ker primanjkuje za to primernih lokalov. Naval »garjevcev« v bolnišnice je dan na dan velikanski. Samo tekom lanskega leta je bilo v bolnišnicah Slovenije 2808 garjevih oseb sprejetih.

— Nesreča. Jetniški paznik Alojzij Nečmah je bil težko poškodovan, kuril je peč, v kateri je eksplodirala patrona in mu težko poškodovala glavo.

— Časopisne znamke se ne bodo več izdajale. Z odlokom od 17. m. m. je ministrstvo za pošto in brzojav sporočilo, da se časopisne znamke ne bodo več izdajale in da se bodo morali časopisi, ko dosejajo časopisne znamke poidejo, frankirati z navadnimi frankovnimi znamkami, ako upravištva ne bodo plačevala časopisnih pristojbin s povprečnim (pavšalom).

— Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je v preteklem tednu od 18. do 19. februarja iskalo dela 185 možkih in 101 ženskih delavskih moči. Posredovanje se je izvršilo 103. — Promet od 1. januarja do 19. februarja 1921 izkazuje 8068 strank in sicer 1815 delodajalcev in 1751 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 703. — Dela iščejo: pisarniške moči, zidarji, tesarji, mizarji, slikarji, ključavničarji, krojači, čevljarji, strojniki, kurjači, trgovski sodravniki, sodravnice, vlagalka, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: mizarji, hlapi, dekle za polje, žagari-gateristi, usnjari, kovinski brusarji, vinčarji, ključavničarji za izdelovanje orodja, pletarji, zlatarji, šivilje, služkinje, kuharice, vajenci in vajenke itd. —

— Pogreša se vojak Martin Kapun, dodeljen v vojno trupo k inf. rgt. 87 in letu 1915, potem je bil prestavljen k trenu pod naslovom: K. K. Feld. Hauptz.-Mun. Kol. 2. R. I. kjer je služil do 15. junija 1918, in od tam je bil dodeljen k Staff.-Reg. št. 1, kjer je prišel ob 11. okenzi na italijansko fronto, odkoder pa do sedaj ni nobenega glasu. Ali je dotični živ ali mrtev? Zatorej se prosim vse one osebe, ki o njem kaj vedo, da to sporoče njegovemu bratu, Antonu Tement, vinčarju v Gorci stev. 100, kateri prav željno pričakuje vsakega odgovora. Naslov je: Tement Anton, vinčar v Gorci št. 100, p. Podlehnik p. Ptuj, Jugoslavija.

Ljubljanski dogodki.

lj šentjakovski krajevni odbor SLS ima sejo jutri, v petek, ob pol 8. uri zvečer v »Prosveti«. Vsi gotovo!

lj Ravnarje s krojaškimi vajenci in vajenkami. Vedno bolj se množe pritožbe, na kako grd način postopajo nekateri mojstri ali mojstrice s svojimi učenci oz. učenkami. V mnogih slučajih učenec že pozabi, ali se je prišel učiti rokodelstva, ali je pa — brezplačno seveda — nameščen, da žaga drva, ali dela kaj podobnega. Posebno se odlikujejo nekatere šivilje. Njim ne zadostuje, da se »uča« s krtačo ali sekuro v roki samo predpisani delovni čas, ampak one zahtevajo še mnogo čez uro, da celo ob nedeljah in praznikih ne dajo miru. Ali res mislijo, da se lahko z učenkami postopajo, kakor se jim to poljubi? Mi mislimo da ne. Zato svarimo vse prizadete; ne vsiljujte jim takega dela, ki dobro veste, da se niso prišli tega učiti. Če ne bo to pomagalo, bomo javnosti povedali, kdo so, ki tako svoje vaje izkoriščajo.

Naša društva.

d Odborniki Slov. dij. zveze! Jutri 25. t. m. ob 20. uri seja osrednjega odbora v lokalu »Danica« v Akademskem domu in ne v lokalu S. D. Z. Prosim, da se te velovazne seje udeležite prav vsi. — Predsednik.

d V društvu sv. Jožeta v Trzinu bo v nedeljo zvečer ob 8. uri predstava. Igrala se bo igra »egiptovski Jožek«. Nastopil bo tudi pevski zbor naših fantov. Vabimo.

Ljubljanska porota.

Drugič preložena porotna razprava. Danes je predsedoval porotnemu senatu g. nadsvetnik Bulovec, votanta sta bila gg. nadsvetnik Žužek in svetnik dr. Skaberne, avskultant g. Vovk, obtožbe je zastopal g. dvorni svetnik Trenz. Prva sta se zagovarjala Ferdinand Kučera in Fr. Zakotnik, ki sta obtožena, da sta 27. junija 1920 napadla in oropala mizarju Ivanu Moharju 3900 kron. O zadevi je razpravljala porota lani, toda razpravo so preložili, ker ni prišel k njej priča Mohar. Ker se še do zdaj ni zvedelo, kje Mohar stanuje, se je tudi danes razprava preložila.

Nato se je pričela porotna razprava proti Matiji Domanjku iz Velike Nedelje, ki je obtožen, da je s tatvinami oškodoval »Samopomoč« za 6040 kron. Domanjka je zagovarjal g. dr. Tekavčič.

Iz organizacij.

Delavska zveza.

Komenda pri Kamniku. V nedeljo dne 27. februarja se vrši javen shod Delavske zveze ob 11. uri dopoldne v Društvenem domu. Vabi se delavstvo k obilni udeležbi.

Jugoslov. strok. Zveza.

Javornik. Naša skupina je imela 13. t. m. predavanje skupno s člani sl. katol. izobraž. društva. Predaval je Raztresen o tretji internacionali. Povdarjal je, da se tretja internacionala ne da zatreti s sedanjimi odredbami različnih vlad, pač pa z delom za javni blagor, ker danes se bje boj kot še nikoli, med kapitalom in nižjimi sloji v vseh delih sveta. Nato je povzel besedo Bernik, ki se je pred kratkim vrnil iz Rusije. Opisal nam je različne dogodke in doživljaje, katerim je bil priča v teku šestih let v Rusiji. Navedel nam je več primerov, kako razni komisari izjemajo ljudstvo, na drugi strani pa nočejo videti svojih podreptikov, ki žive še vedno v izobilju. Njegov govor nam je zopet potrdil, da potom boljševizma ljudstvo ne pride do svojih pravic. Nato se je razvila debata. Predavanja se je udeležilo zelo veliko članov, posebno mladih, kar kaže, da ljudstvo želi izbrabze. Skupina priredi predavanje vsako prvo nedeljo v mesecu. Vsi somišljeniki k predavanju 6. marca!

Iz selške doline. Nasprotniki ne vejo, kako bi našli tal v naši dolini. Najbolj jim je napoti Jugoslovanska strokovna zveza. O nji razširjajo vse mogoče laži, tako, da je »falirala«, da je bankrotirala itd. Nasprotno vemo, da je Jugoslovanska strokovna zveza najmočnejša delavska organizacija v Sloveniji sploh. To povejte v odgovor fisticim, ki lažejo in bi Vas radi zapeljali! Sami pa se oklenite še bolj naše organizacije, kakor se se je oklenilo vse pošteno delavstvo!

Križe pri Trzinu. Ravno v dobi, ko delajo vse kapitalistične stranke na to, da bi kar največ ogoljufale delavne ljudi, se kaže velika nezavednost med delavstvom. Toliko si cer uvidijo, da jim socialdemokratje in komunisti ne morejo pomagati, odstopajo od njih; ne zavedajo se pa, da brez organizacije ne morejo živeti in da jih brez organizacije kapitalizem popolnoma zasušni. Ker ravno ne razumejo, da je samo naša krščanska organizacija kos nalogi, da pripori delavstvu vreden in pošten obstoj. Zato tovariši in tovarišice, v znamenju našega boja za delavsko pravico: zberite se vsi do zadnjega v naši organizaciji.

Križe pri Trzinu. Na obnem zboru dne 9. jan. je bil izvoljen sledeči odbor: V. Novak, M. Perko, Iv. Perko, E. Lupša, Fr. Zupan, Fink, M. Plajber, P. Ribnikar, Fr. Švab in Ana Škrjanc, Franca Barle, M. Aljančič, P. Fink, M. Plajber, P. Ribnikar, Fr. Švab in Jane Franca.

Lajtersberg-Krčevina. V nedeljo 27. februarja 1921 ob 2. uri popoldne se vrši v šoli II. redni občni zbor tukajšnje skupine JSZ. Vabljeni vsi člani in članice, pa tudi drugi, da se občnega zbora v obilnem številu udeležijo.

Železničar.

Ljubljana. V nedeljo dne 27. februarja ob 10. uri dopoldne se vrši v spodnjih prostorih Konsumnega društva Kongresni trg št. 2 zelo važen sestanek Prometne zveze. Odbor in člani se nujno vabijo, da se tega sestanka polnoštevilno udeležijo. — Predsedstvo.

V Mariboru je v nedeljo 6. marca ob 10. uri dop. v Splavarski ul. 4 občni zbor Prometne zveze. Železničarji naj se istega polnoštevilno udeležijo.

Rimske toplice. Ako človek čita liberalno kapitalistično časopisje, vidi, da imajo velik strah pred boljševizmom. Vendar pa naši liberalni demokrate storijo vse, da pride čimprej boljševizem na površje. Tudi gospod postajni načelnik v Rimskih toplicah ni v tem oziru zadnji. Lani po znanem štrajku je izdalo žel. ministrstvo neko naredbu, po kateri bi imeli železničarji, kateri so med štrajkom vršili službo, gotove prednosti. Pa gospod načelnik v Rimskih toplicah se za to ne briga, in je lani meseca novembra odpustil enega takega delavca iz službe. Pozivljamo obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani, da pouči gospoda načelnika Agreža, da se ukazi zato dani, da se izvršijo, ne pa da se poljubno gajajo in prezirajo, kajti to je boljševizem od zgoraj. Drugič še kaj več!

Viničar.

Mednarodna zveza zemljiških delavcev sklicuje svoj ustanovni mednarodni shod na dan 10. in 11. marca v Koblene.

Izjava. V komunističnem »Rdečem praporcu« z dne 17. novembra 1920 je bilo med komunističnimi kandidati za volivno okrožje Maribor—Celje natisnjeno tudi moje ime. Zgodilo se je to brez moje vednosti in nisem za kaj takšnega dal nikoli kakšnega dovoljenja ali izjave. Bil sem in ostanem zvest prepročani katoličan in vnet delavec pri Jugoslovanski Strokovni zvezi odnosno pri njenem strokovnem oddelku Viničarski zvezi. Predobro vem, da komunistični ne pomeni rešitve, ampak le usužnje delavstva. Ker pa me razna

gospoda v okraju venomer ima in zmerja za komuniste in sicer z ozirom na moje neljubo jim delovanje v poštenu krščanski delavski organizaciji, katero bi najrajše uničili, izjavljam, da bom proti raznim krivim natočevanjem odslej postopal sodnijskim potom. Za naše pravične in poštene delavske zahteve pa se bom potegoval in delal vsekdar, pa bodi to ti ali oni gospodi prav ali ne. — Anton Tement, viničar, Sv. Trojica v Halozah.

Iz St. Ilje v Slov. Goricah smo prejeli obširno poročilo, ki nudi jasno sliko o položaju tamšnjih viničarjev in poljskih delavcev. Celotno poročilo danes ne moremo priobčiti radi pomanjkanja prostora. Samo to rečemo ob tej priliki vladi, da naj hiti!

Stavbinski delavec.

MEZDNA POGAJANJA.

Za v sredo tekočega tedna so bila sklicana pogajanja za stavbinsko delavstvo. Pogajanja so bila v posvetovalnici na magistratu. Razgovoru je predsedoval g. Ravnikar. Zvezo industrijev je zastopal g. ing. Šuklje. Delavstvo je zastopala »Zveza stavbinskih delavcev in sorodnih strok«, odnosno Jugoslovanska strokovna zveza, ter podružnica Osrednjega društva stavbinskih delavcev v Ljubljani. Pogajanja so se razbila, ker zastopniki delavstva niso mogli sprejeti poviška, ki ni odgovarjal dejanskemu položaju in razmeram delavstva. Hvalevredno je bilo postopanje gosp. stavbenika Ogrina, v tem ko je postopanje nekaterih drugih podjetnikov vse obsodbe vredno. Poleg tega naj omenimo še to: Osrednje društvo stavbinskih delavcev je dobilo istotako vabilo k pogajanju, a se ga ni udeležilo. Za nas je to popolnoma razumljivo, ker poznamo natančno razmere omenjenega društva. Prišel pa je neki g. Paškal, kateri je seveda menil, da stori grozno uslugo delavstvu, ako konstatira, da Osrednje društvo stavbinskih delavcev ni zastopano. Tako je celoten razgovor spravljal iz tira. Danes lahko konstatiramo mi, da ako bi on ne bil prišel delati zgage, bi bili prišli do zaključka, tako se je pa razgovor razbil. Svetovali bi g. Paškalu, naj pusti stavbinsko v miru. Delavstvo s takim zastopnikom ne mara imeti opravila, o katerem se podjetnik izjavi »t a j e n a š e«.

Mednarodna zveza kršč. stavbinskih delavcev obstoji od dne 26. januarja t. l. Ustanovni shod se je vršil v Frankfurtu. Sedež ima v Utrehtu (Holandsko).

Trgovski in zasebni nastavljenici.

Maribor. Sestanek trgovskega in privatnega nastavljenstva se vrši v Mariboru v Lekarniški ulici št. 6 dne 27. t. m. ob 10. uri dopoldne. Prijatelji in prijateljice, udeležimo se v obilnem številu ter mobilizirajmo vse moči, da preprečimo naš današnji slab položaj!

Bolniški strežniki.

Ljubljana. Dne 4. t. m. se je vršil v čitalnici Jugoslov. tiskarne nad vse dobro obiskan shod bolniškega uslužbenstva. Na zahtevo bolniškega uslužbenstva se je sestavila spomenica, katera je bila soglasno odobrena in predložena 16. t. m. po tov. Cviklju in Jerihi ravnateljstvu državne bolnice v Ljubljani. Radi spomenice je še posebej interveniral tov. Jeriha v uradu »Zdravstvenega odseka za Slovenijo«, kjer se mu je zagotovilo, da se po možnosti ugodi zahtevam bolniškega uslužbenstva takoj po sprejemu spomenice, katero odpošlje ravnateljstvo državne bolnice. — Na shodu sta poročala tov. Breskvar in Jeriha o organizatoričnem in političnem delovanju sedanje dobe. Protestiralo se je tudi zaradi odtegnitve plač v korist na-

baviljačke zadrage. Oba govornika sta žela odobravanje med navzočimi zborovalci. — Tovariši delavci, bolniško uslužbenstvo se nahaja v meznem gibanju, zato naj noben preje ne prevzame službe, dokler se uslužbenstvo ne pomore iz njih. gmotnega položaja, če pa kdo pride, naj se takoj organizira. — Dne 6. t. m. je ljubljanska skupina priredila igro »Trije ptički«. Igralci so prav dobro rešili svoje vloge, v popolno zadovoljnost navzočega občinstva. — Naša rganizacija narašča vsak dan, zato, ker se bolniško uslužbenstvo dobro zaveda dolžnosti do svoje organizacije in koristi, ki jih prejema od svoje stanovske organizacije. — Le tako naprej — tovariši in tovarišice strnite svoje vrste.

Rudar.

Zagorje ob Savi. Skupina JSZ je imela svoj redni občni zbor 13. januarja v prostorih Zadrage doma ob številni udeležbi članov in članic. Najlepša hvala predavatelju, ki nam je obrazložil pomen naše stvari in razliko do drugih strank. Izpopolnila se je tudi vrzel v odboru, ki je nastala vsled vpoklica nekaterih k vojakom. Od vseh novoizvoljenih pričakuje mo pozitivnega dela. Sklenilo se je, da se vrše sestanki redno vsaki mesec 1. nedeljo ob 8. uri popoldne. Takrat se bode ob enem plačevala članarina. Člane opozarjamo, da se teh sestankov redno udeležujejo. — Delavec.

Služkinja.

Poselska posredovalnica. Vsako dekle, ki išče v Ljubljani službe, namreč kot služkinja, naj se takoj zglozi v pisarni Krekove prosvete, Poljanska cesta št. 4, kjer je tudi posredovalnica za služkinje. Sedaj je približno 30 služb na razpolago. Vabljenje so tudi dekleta z dežele.

Delavstvo papirnic.

Večje. (Zahvala). Podpisani se toplo zahvaljujem vsem delavcem in delavkam vevške papirnice za podjelo mi podporo v moji dolgi bolezn v znesku 525 Kron. — Jelnikar Bernard.

r Preuredba vojašnic v stanovanjske hiše na Nemškem. Ker se je stalna nemška armada zmanjšala z 800.000 na 100.000 mož, bodo v 138 dosedanjih garnizijah preuredili 145 vojašnic in 200 drugih poslopij v stanovanjske hiše. Poleg tega so prepustili stanovanjskim društvom 15 vojašnic in 70 raznih poslopij, dočim bodo 19 vojašnic in 47 drugih poslopij porabili za nastanitev beguncev. Nekaj vojašnic so prepustili deželni policiji. Vojašnic niso prodali, ampak so jih dali samo v najem.

Odgovorni urednik Anton Marinček, Izdaja konzorcij »Novega Časa«, Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

TVRDKA »INDUS« (K. Pollak) rabi nujno nekaj izurjenih ŠTEPARIC za navadne čevlje. — Nastop takoj.

Tržite na počasni prebavi? Zaprtju? Ta zlo se odstrani s pravimi Fellerjevimi Elza-krogljicami. 6 skatlic 18 kron. — Zelodec okrepujoča švedska tinktura 1 steklonica 20 kron. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller. Stubica donja, Elsatrg št. 134, Hrvatska. D.

Tovarna JOS. REICH Barva vaskovrstno blago. Kemično čisti obleke. Svet slikovratnike, za postnice in srajce. Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Šoltenburgova ul. 4. Podružnice: Maribor Novo mesto Kočevje Gosposka ul. 38. Glavni trg. Štev. 39.

Štiri milijone kron

zadene v najbolj srečnem slučaju igralec drž. razr. loterije.

Novo žrebanje

se vrši že 7. in 8. marca. Kdor v 2. razredu ni zadel, mora zamenjati srečke 2. razreda za nove srečke 3. razreda vsaj do 2. marca. Nova srečka stane kolikor stara: cela 192 K, polovica 96 K, četrtinka 48 K, osminka 24 K. Kdor doslej še ni igral, a hoče igrati v tretjem razredu, mora plačati srečke prvega, drugega in tretjega razreda, torej trikratni iznos.

Zadnja prilika. Nekaj srečk ima še na razpolago

Združna Gospodarska banka d.d.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta šte. 38, I. nadstr.